

GJØVIK TINGRETT

DOM

Avsagt: 01.03.2021 i Gjøvik tingrett,
Saksnr.: 20-136871TVI-GJOV
Dommer: Dommerfullmektig Håkon Ness Ødegården med
alm. flm.
Saken gjelder: Betaling av faktura

Glitre Energi Nett AS

Advokat Jahn Egil Osestad

mot

Advokat Bjørn Thomas Talén
v/advokatfullmektig Peder Marius
Brøndmo

DOM

Saken gjelder gebyr knyttet til manuell avlesing av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul med automatisk forbruksrapportering.

Hovedspørsmålet i saken er om Glitre Energi Nett AS kan ilegge , en nettkunde som ikke har montert slik måler, gebyr for å manuelt avlese og kontrollere måleren. Videre reiser saken nærmere spørsmål om gebyrets størrelse.

Saken ble brakt inn til tingretten et krav om betaling av et avlesningsgebyr på 2 000 kroner. På bakgrunn av kravets størrelse er saken behandlet etter reglene for småkravsprosess i kapittel 10 i tvisteloven.

Dommer i saker etter småkravsprosess skal kort forklare hva saken gjelder, gjengi partenes påstander og påstandsgrunnlag, samt redegjøre for de momenter retten har lagt avgjørende vekt på, jf. tvisteloven § 10-4 fjerde ledd. Sammenlignet med sivile saker hvor det har vært avholdt hovedforhandling, skal avgjørelsen, som følge av proporsjonalitetshensyn, være noe mindre utførlig, både i gjengivelse av faktum og i begrunnelse.

Framstilling av saken

Kort om sakens bakgrunn

Etter forskrift om kraftomsetning og nettjenester (FOR-1999-03-11-301) § 4-1 er nettselskapene som hovedregel pliktig å installere AMS (Avanserte Måle- og Styringssystemer), som er en automatisk strømmåler (også kalt «smartmåler») i hvert målepunkt. Nettselskapene ble gitt frist til 1. januar 2019 for å installere slike målere, jf. forskriftens § 4-5 første ledd.

En AMS-måler skal oppfylle nærmere funksjonskrav gitt i forskriftenes § 4-2, men det er opp til nettselskapene å bestemme nærmere hvilken AMS-måler som skal installeres hos kunden.

Det sentrale med en AMS-måler er at den registrerer strømforbruk fortløpende og gir en mer korrekt avregning sammenlignet med eldre strømmålere. For AMS-målere med aktiv kommunikasjonsmodul, som de aller fleste har, rapporteres videre strømforbruket automatisk slik at måleren ikke må avleses manuelt. NVE legger blant annet til grunn at installasjon av AMS-målere vil kunne gi en jevnere belastning på nettet og smartere strømforbruk, som kan redusere risikoen for overbelastning og strømbrudd.

Det er opplyst av at om lag 97 % av målepunkt har installert AMS-måler med kommunikasjonsmodul.

Det er i nevnte forskriften § 4-1 annet ledd oppstilt enkelte unntak fra plikten til installasjon av AMS-måler, herunder AMS-måler med kommunikasjonsmodul. Annet ledd bokstav a) sier at nettselskapet ikke har plikt til å installere AMS dersom forbruket er lavt og forutsigbart, et typisk eksempel er en fotoboks som er tilkoblet strømmettet.

Videre er det gitt unntak dersom installasjon av AMS, herunder AMS med kommunikasjonsmodul, er til «vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker». Det er lagt til grunn gjennom forvaltningspraksis at dette gjelder helsemessige ulemper, som må dokumenteres ved attest fra lege eller psykolog. Det typiske eksemplet er frykt for helsemessige skader fra radiosignalene som sendes fra AMS-målerens kommunikasjonsmodul. Retten går ikke noen nærmere inn på de helsemessige aspektene ved slike målere, men konstaterer at saksøkte fått fritak for AMS-måler med kommunikasjonsmodul på dette grunnlaget.

Det følger videre av forskriften § 3-3 at alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret. For AMS-målere med automatisk forbruksrapportering skjer slik avlesning fortløpende. Nettselskapet har imidlertid også en plikt etter forskriften til å kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste. Dette innebærer at nettselskapene på et eller annet vis må avlese og kontrollere måleren manuelt for å oppfylle sine plikter etter forskriften.

Uten at dette er dokumentert i nevneverdig grad, legger retten til grunn at det foreligger ulik praksis hos nettselskapene for hvordan denne plikten oppfylles i praksis. Under parts- og vitneforklaringene ble det nevnt at enkelte nettselskap hadde samme system som tidligere, med manuell avlesning fra nettkunden kombinert med stikkprøver. I slike tilfeller skal det ikke ha blitt ilagt gebyrer til nettkundene.

Flere nettselskap har, som Glitre Energi Nett AS, innført system med manuell årlig avlesning av strømmåleren ved stedlig kontroll. I slike tilfeller har flere av nettselskapene ilagt nettkundene gebyrer knyttet til den manuelle avlesningen.

Glitre Energi Nett AS' fakturering av avlesningsgebyr

I forbindelse med plikten til å installere AMS-målere var Glitre Energi Nett AS i kontakt med . Ettersom nettselskapene har monopol innenfor sitt område, har ikke noe annet valg enn å benytte Glitre Energi Nett AS som nettleverandør.

fremholdt i denne prosessen at selskapet ikke ønsket installasjon AMS-måler med kommunikasjonsmodul på eiendommen eiet av selskapet.

Selskapet framla en legeattest som viste at styreleder i , som også bor på eiendommen eid av selskapet, kunne oppleve helseplager ved slik måler.

Nettselskapet valgte på denne bakgrunn å installere en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul.

Glitre Energi Nett AS begynte derfor i 2019 å fakturere et gebyr for manuell avlesning av strømmåleren for slike kunder. Gebyret ble lagt på fakturaen for nettleie for flere kunder i 2019, herunder . Faktura til som inkluderte avlesningsgebyr ble sendt 6. juni 2019. betalte ikke fakturabeløpet knyttet til avlesningsgebyret, men fremmet i stedet en skriftlig klage mot avlesningsgebyret den 9. juni 2019.

Stedlig kontroll hos ble først gjennomført den 31. januar 2020. har også rapportert løpende måleravlesninger for målepunktet i hele perioden.

Glitre Energi Nett AS har i retten opplyst at det aktuelle gebyret skulle gjelde for perioden 1. juni 2019 til 31. mai 2020. Glitre Energi Nett AS hadde opprinnelig planlagt å gjennomføre kontrollavlesninger hos samtlige kunder med AMS-måler uten kommunikasjonsmodul i løpet av denne perioden, men at dette ikke lot seg gjøre på grunn av Covid-19. Kundene som ikke hadde fått utført stedlig kontrollavlesning fikk mulighet til å kontrollere strømmålerne selv ved å ta bilde av måleren og sende dette til Glitre Energi Nett AS. Disse kundene fikk deretter kreditert den delen som knyttet seg til den stedlige kontrollen av måleravlesningen.

I løpet av 2020 fattet vedtak fra RME og OED om at denne fremgangsmåten ikke var riktig, herunder forhåndsfakturering av gebyret før stedlig kontroll var utført. Glitre Energi Nett AS krediterte deretter en del av avlesningsgebyret til kundene der man ikke hadde utført stedlig kontroll. For nettkunder som hadde fått utført stedlig kontroll, ble dette ikke kreditert.

Fra sommeren 2020 har Glitre Energi Nett AS fakturert de administrative kostnadene knyttet til den manuelle avlesningen på de månedlige fakturaen til kundene. Det innebærer at kundene som ikke har AMS-måler med kommunikasjonsmodul har fått et tillegg på 65 kroner inkl. mva på fakturaen per måned. Kostnadene for stedlig kontrollavlesning blir etterfakturert til kunder som får utført slik kontroll av Glitre Energi Nett AS. RME har fattet vedtak den 3. desember 2020 om at en slik fakturering av avlesningsgebyret er i tråd med regelverket.

Glitre Energi Nett AS purret på kravet om betaling avlesningsgebyr i 2019, men saksøkte fastholdt at avlesningsgebyret var pålagt og bestridt, og at det derfor ikke forelå grunnlag for å ilegge purregebyr. Glitre Energi Nett AS sendte deretter innkrevingen videre til Kredinor.

betalte ikke avlesningsgebyret etter kontrollmålingen var gjennomført og Glitre Energi Nett AS tok ut forliksklage for forliksrådet i Gran og Lunner den 24. februar 2020.

Forliksrådet behandlet saken 20. august 2020 og avsa dom samme dag, hvor saksøkte ble frikjent for kravet da Glitre Energi Nett AS etter forliksrådets syn ikke hadde hjemmel til å kreve gebyret etter kontrollforskriften § 17-6.

Glitre Energi Nett AS tok ut stevning i saken den 25. september 2020 med krav om betaling av avlesningsgebyret. Rettsmøte til sluttbehandling ble avholdt 10. februar 2021. Behandlingen av saken har vært noe forsinket blant annet på grunn av påvente av publisering av Hålogaland lagmannsretts avgjørelse i sak LH-2020-46594, som gjaldt tilsvarende spørsmål om det forelå hjemmel for gebyr for manuell avlesning av strømmåler.

Glitre Energi Nett AS har senere endret påstanden til å få fastsettelsesdom for at det foreligger hjemmel for å ilegge avlesningsgebyret slik som er foretatt.

Nærmere om gebyrets størrelse i saken

Glitre Energi Nett AS har før 1. februar 2021 fastsatt avlesningsgebyret til 2 000 kroner per år per målepunkt, forutsatt at det gjennomføres en stedlig kontroll. Gebyret er fordelt på administrative kostnader med den manuelle avlesningen og kostnader knyttet til den faktiske gjennomføringen av kontrollen.

De administrative kostnadene er angitt til å være 625 kroner eks mva. per år fordelt på «Administrativt arbeid pr kunde/målepunkt som omfatter 1 håndtering av manuell avlesning, utsending av sms/brev ol.» Beregningsgrunnet er her 10 min pr kunde/MP i mnd (timespris basert på snittlønn)», som gir totalt 750 kroner per målepunkt. Videre er det inntatt kostnad til SMS-utsendelser med 12 ganger per år, for totalt 35 kroner. Videre er det gitt fratrukk for det som er dekket inn ved fastleien på 160 kroner.

Kostnadene til den stedlige kontrollen er fordelt på brevutsendelse med den årlige kontrollen på 25 kroner årlig, booking av kontrollpunkt med 100 kroner årlig og gjennomføring av kontrollavlesning med 850 kroner per årlig. Årlig utgjør dette 850 kroner eks mva.

Gebyret er likt for alle av Glitre Energi Nett AS' kunder som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsmodul.

I vedtak av 3. desember 2020 konkluderte RME med at Glitre Energi Nett AS' fastsettelse av gebyret var i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. I vedtakets punkt 3.1 om RMEs vurdering av beregningen av gebyret fremgår:

«Gebyret GEN har fastsatt, omfatter variable kostnader for administrativt arbeid knyttet til å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste og gjennomføring av årlig stedlig kontrollavlesning. Dette er kostnader for aktiviteter som kan inngå i gebyret for manuell avlesning, jf. punkt 2.4 over. GEN startet innkrevingen av gebyret i juni 2019.

GEN skriver at de på grunn av koronasituasjonen valgte å kontrollere strømmålere ved at kunden selv tok bilde og sendte inn til nettselskapet. I brev av 9. november 2020 skriver GEN at de i september 2020 krediterte kostnadene for stedlig kontrollavlesning til kundene sine, fordi de ikke hadde utført tjenesten de hadde tatt betalt for. Med bakgrunn i GENs kommentar til forhåndsvarselet vurderer vi at det har fremkommet nye opplysninger i saken. GEN har kreditert kostnadene for stedlig kontrollavlesning til alle de kundene som betaler gebyret. Vi vurderer derfor at gebyret GEN har krevd, ikke omfatter mer enn kostnadene forbundet med tjenesten og er i tråd med punkt 2.4 over.

Timeprisen som GEN har beregnet i gebyret er 375 kr for medarbeiderne i GENs kundeavdeling og omfatter kun kostnader knyttet til timelønn. Slik vi forstår informasjonen er gebyret beregnet med utgangspunkt i denne timeprisen for alle aktivitetene som utføres i forbindelse med arbeidet med manuell avlesning. RME vurderer at timeprisen er beregnet i tråd med regelverket, jf. punkt 2.4.5 over.»

Saksøkeren, Glitre Energi Nett AS, har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Glitre Energi Nett AS har en offentlig rettsplikt plikt til å installere AMS-målere hos kunder. Det er kun noen få kunder som får fritak fra AMS-målere med kommunikasjonsenhet. Dette medfører ekstrakostnader fordi man må ha to parallelle systemer. Gebyret til manuell avlesning av AMS-målere er ikke noe nettselskapet krever for å tjene penger, men er en ren kostnadsdekning formerkostnadene ved å ha slike parallelle systemer.

Det følger av energiloven at slike kostnader skal dekkes. Det underliggende temaet dreier seg om kostnadsallokering, herunder hvem som skal betale for disse merkostnadene. Det følger av ordlyd, rettspraksis, forvaltningspraksis og forarbeider at det er kundene som utløser disse merkostnadene som skal dekke de respektive kostnadene.

For perioden før 1. februar 2021 har Glitre Energi Nett AS hjemmel i kontrollforskriften § 17-6 til å kreve avlesningsgebyret. Dette følger blant annet av praksis fra RME, som i flere avgjørelser har lagt til grunn at kan kreve avlesningsgebyr med hjemmel i kontrollforskriften § 17-6. I tillegg har Olje- og energidepartementet (OED) har stadfestet RMEs vurderinger i flere vedtak.

Det foreligger en rekke andre avgjørelser fra OED i 2019 og 2020 hvor OED gjennomgående har lagt til grunn at nettselskapene har hjemmel i kontrollforskriften § 17-6 til å kreve avlesningsgebyr fra kunder som ikke har fått installert AMS-måler med kommunikasjonsmodul.

Videre har Trondenes tingrett i en avgjørelse av 9. januar 2020 (19-133788TVI-TRES) lagt til grunn at kontrollforskriften § 17-6 gir hjemmel for å kreve avlesningsgebyr. Avgjørelsen ble anket til ble anket til Hålogaland lagmannsrett, som avsa dom i saken den 17. august 2020 (LH-2020-46594). I avgjørelsen konkluderer lagmannsretten med at manuell avlesning av målere uten kommunikasjonsmodul utgjør en særskilt tjeneste iht. kontrollforskriften § 17-6 som gir nettselskapet rett til å kreve et gebyr av kundene som har manuell avlesning. Avgjørelsen fra lagmannsretten skiller ikke mellom årsaken til fritaket, men sier generelt at det er hjemmel til å ilegge gebyret der det foreligger fritak. Lagmannsretten konkluderer også med at legalitetsprinsippet er i strid med en slik tolkning. Avgjørelsen ble ikke tillatt fremmet for Høyesterett. Denne avgjørelsen må legges til grunn for avgjørelsen av denne sak.

Det er feil at kostnader til avlesningsgebyr allerede inngår i fastleddet i nettleien. Det som inngår i avlesningsgebyret er variable merkostnader knyttet til arbeidet med å håndtere de manuelle avlesningene. Disse kostnadene er ikke dekket gjennom fastleddet i nettleien. Gebyret inkluderer heller ikke generelle faste kostnader knyttet til IT/HR osv., som allerede er dekket med nettleien. RME har også vurdert at gebyrets størrelse er i tråd med forskriften.

Endelig viser forarbeider til den nye kontrollforskriften § 17-9 at nettselskapene har rett til å fastsette et slikt gebyr allerede i dag i medhold av kontrollforskriften § 17-6.

Det har heller ingen betydning for det underliggende kravet at kravet først ble forskuddsfakturert. Kontrollen er utført og det foreligger hjemmel for å kreve inn avlesningsgebyret.

Fra og med 1. februar 2021 er størrelsen på gebyret fastsatt i tråd med kontrollforskriften § 17-9.

Gebyret er ikke i strid med diskrimineringsforbudet i norsk rett. Gebyret er ikke ilagt på bakgrunn av sykdom, men som en direkte konsekvens av at selskapet manuelt må kontrollere måleren hos kundegruppen som av ulike årsaker ikke har AMS-måler med kommunikasjonsmodul.

Saksøkerens påstand:

Saksøker la ned påstand som følger:

1. Glitre Energi Nett AS har hjemmel til å ilegge avlesningsgebyr overfor .
2. Avlesningsgebyret overfor kan ilegges i henhold til beregningen inntatt i bilag 2 og 3 i prosesskriv av 25. januar 2021.

Saksøkte, , har i hovedtrekk gjort gjeldende
Glitre Energi Nett AS har ikke hjemmel til å ilegge avlesningsgebyr overfor

Tilrettelegging for manuell avlesning må anses som en den ordinære virksomheten til nettselskapene. Dette er derfor ikke grunnlag for å anse kostnader for manuell avlesning for «særskilt tjeneste» etter kontrollforskriften § 17-6. Kostnader som dette er kundespesifikke kostnader og dekkes allerede gjennom fastleddet i nettleien. Ved betaling av et avlesningsgebyr i tillegg vil man betale dobbelt opp for den samme tjenesten.

rapporterer også regelmessig strømforbruk, det er derfor ingen rimelig grunn til å foreta kontrollmåling ved stedlig kontroll. Nettselskapet kan i stedet kontrollere måleren ved å kreve inn bilde av måleren, slik andre nettselskaper gjør.

Det er ingen vitenskapelig konsensus når det gjelder helsekonsekvenser ved elektromagnetisk stråling. Eier av, og styreleder i, , bor på eiendommen og får dokumenterbare plager av stråling fra AMS-måler med kommunikasjonsenhet. Gebyret som er fastsatt er et sykegebyr, som er utstedt til saksøkte som en direkte konsekvens av helseplagene. Et slikt gebyr er i strid med diskrimineringsforbudet etter likestillings- og diskrimineringsloven § 6 som forbyr å diskriminere på bakgrunn av helse.

Saksøktes påstand:

Saksøkte la ned påstand som følger:

1. Glitre Energi Nett AS har ikke rettslig grunnlag for å ilegge avlesningsgebyr for .
2. frifinnes for betalingskravet for fakturanummer 1005084474.
3. tilkjennes sakskostnader for forlikrådet og tingretten.

Rettenns vurdering

Saken reiser særlig i all hovedsak to spørsmål.

Det første spørsmålet er hvorvidt GEN har hjemmel til å ilegge gebyr for manuell avlesning av strømmålere hos _____, som er gitt fritak av Glitre Energi Nett AS for montering av AMS-måler med kommunikasjonsmodul.

Det andre spørsmålet er, dersom slik hjemmel foreligger, om gebyrets størrelse er fastsatt i tråd med hjemmelsgrunnlaget.

Har Glitre Energi Nett AS hjemmel til å kreve avlesningsgebyr for manuell avlesning?

Om adgangen til å ilegge avlesningsgebyr, viser retten for det første til at dette spørsmålet allerede er behandlet av Hålogaland lagmannsrett i sak LH-2020-46594. Retten bemerker følgende fra avgjørelsen:

«Etter avregningsforskriften (FOR-1999-03-11-301) § 3-10 første ledd har nettselskapene plikt til å «kvalitetssikre måleverdiene og håndteringen av disse gjennom hele måleverdikjeden i sitt nett». Dette må blant annet innebære en plikt til å kontrollere at de måleverdier som registreres er korrekte. Nettselskapene har også plikt til å dokumentere denne kvalitetssikringen, som omfatter «hele den måletekniske installasjonen, samt all videre registrering, håndtering, og oversendelse av måleverdier til avregningsansvarlig».

Det fremgår ikke av denne eller andre bestemmelser at nettselskapene har plikt til å reise ut og selv kontrollere målerstanden. Lagmannsretten er imidlertid enig med HLK i at nettselskapene må innrømmes et skjønns når det gjelder hvordan kvalitetssikringsplikten rent praktisk skal ivaretas. For det store flertallet av kundene er kvalitetssikringen en innebygd funksjon i systemet med AMS-målere, som ikke fordrer ytterligere kvalitetssikringstiltak direkte rettet mot kundene. Dette stiller seg annerledes for de kundene som ikke har slik måler, og som må rapportere forbruket manuelt. I tiden før innføringen av AMS-målerne måtte nettselskapene nødvendigvis basere seg på selvrapporing, idet det ikke var praktisk mulig å fysisk kontrollere alle målerne i nettet. Man måtte da, i større grad enn nå, basere kvalitetssikringen på stikkprøvekontroller. Situasjonen i dag er at det som nevnt kun er et fåtall kunder som rapporterer manuelt, slik at fysisk kontroll av disse er en mulighet. Det må da, slik lagmannsretten vurderer det, ligge innenfor nettselskapenes skjønnsmargin å velge å oppfylle kvalitetssikringsplikten på denne måten.

Lagmannsretten er enig med HLK i at reelle hensyn taler for at det bør kunne kreves gebyr i et tilfelle som her, og legger en viss vekt på dette i vurderingen. Som tingretten, ser lagmannsretten det slik at det fremstår som urimelig at kunder med AMS-målere eventuelt gjennom nettleien skulle måtte være med på å betale for

kvalitetssikringstiltak hos kunder som ikke har villet motta slike målere. Det fremstår heller ikke som rimelig at nettselskapene skulle måtte akseptere lavere kvalitet på målingene fra kunder uten AMS-måler enn fra kunder med slik måler, jf. det ovenstående.

Lagmannsretten tilføyer at en ikke kan se at legalitetsprinsippet kan være til hinder for den tolking av kontrollforskriftens § 17-6 som er lagt til grunn ovenfor. Saksforholdet her er ikke i kjerneområdet for legalitetsprinsippet. Selv om det i saken er innslag av offentligrettslig regulering er det ikke snakk om inngrep i Hanssens rettigheter fra statens side, men om forholdet mellom et nettselskap og dets kunde.

Lagmannsretten finner etter dette at HLK har hjemmel for innkreving av gebyr for avlesing av manuelle målere ved fysisk oppmøte hos kunden.»

Retten slutter seg til det som fremgår av lagmannsrettens avgjørelse og kan ikke se at hjemmelsspørsmålet stiller seg annerledes i behandlingen av vår sak.

har gjort gjeldende at lagmannsrettens forståelse av kontrollforskriften ikke kan legges til grunn i vår sak, fordi den ikke tar hensyn til at fritaket for er gitt på grunn av helseplager. Retten er ikke enig i slik begrensende forståelse av lagmannsrettens avgjørelse.

Retten viser her til at lagmannsretten innledningsvis bemerker at spørsmålet i saken var hvorvidt nettselskapet hadde hjemmel til å ilegge gebyr «hos kunder som, av ulike årsaker, ikke har montert AMS-måler med automatisk forbruksrapportering i sitt anlegg». Etter rettens syn kan ikke lagmannsrettens vurdering av spørsmålet forstås på noen annen måte enn at bakgrunnen for fritaket ikke var relevant. Det sentrale er at de som ikke har montert AMS-måler med kommunikasjonsmodul medfører ekstrakostnader for nettselskapene. Dette følger også av lagmannsrettens vektlegging av reelle hensyn, nemlig at kunder som motsetter seg montering av slike målere må selv dekke kostnadene og at dette ikke skal fordeles på øvrige kunder gjennom økt nettleie.

Den forståelsen som er lagt til grunn av lagmannsretten underbygges videre av omfattende og entydig forvaltningspraksis. Retten viser her til at samtlige avgjørelser fra RME legger til grunn at avlesningsgebyr kan ilegges kunder som ikke har fått installert AMS-måler med automatisk forbruksrapportering på grunn av forhold ved kundens side.

Videre har også RME eksplisitt lagt til grunn at avlesningsgebyret ikke dekkes gjennom fastleddet, som påstått av saksøkte. Retten viser her til vedtaket knyttet til Glitre Energi Nett AS av 3. desember 2020. Retten er enig i denne oppfatningen.

Praksisen fra RME er også opprettholdt av Olje- og energidepartementet i flere vedtak. Retten viser her til avgjørelser av 30. juni 2020 hvor OED behandler klagesaker fra flere kunder. I vedtak av 30. juni 2020 hvor OED behandlet klage over NVEs vedtak av 13. september 2020 konkluderte OED med følgende:

«Fritak for installasjon av AMS-måler innebærer ikke fritak fra tariffen for å dekke kostnader knyttet til manuell måleravlesning. Departementet vurderer at det er urimelig at øvrige kunder skal dekke kostnaden knyttet til at enkelte kunder har manuelt avlest strømmåler grunnet fritak. Departementet vurderer derfor at kunder med fritak fra installasjon av AMS med aktiv kommunikasjonsenhet må dekke kostnadene knyttet til dette, uavhengig av årsaken til fritaket.»

Saksøkte har i tingretten særlig gjort gjeldende at diskrimineringsforbudet i likestillings- og diskrimineringsloven § 6 er til hinder for ileggelse av slike gebyr, fordi det er ilagt på bakgrunn av saksøktes helsesituasjon.

Dette kan etter rettens syn ikke føre fram. Retten viser her til at ileggelsen av gebyret ikke skjer som følge av helsemessige forhold hos saksøker, men på grunn av merkostnadene ved at det ikke er installert en AMS-måler med kommunikasjonsenhet. Under enhver omstendighet, dersom forholdes skulle anses som forskjellsbehandling etter loven, mener retten at den uansett ikke vært lovstridig etter regelen om lovlig forskjellsbehandling i § 9. Retten viser her til vurderingen av reelle hensyn gjort av lagmannsretten ovenfor og som også får betydning i denne sammenheng.

Retten viser også til hva at Olje- og energidepartementet skriver i forbindelse med vedtakelsen av den nye kontrollforskriften § 17-9, som uttrykkelig fastsetter en særskilt hjemmelsbestemmelse for slike avlesningsgebyr:

«I forskrift om kontroll av nettvirksomhet fastsettes en tariff for merkostnader knyttet til håndtering og kontroll av manuelt avleste måledata. I dag kan nettselskapene, etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6, selv beregne en slik tariff. Endringen innebærer at størrelsen på tariffen blir standardisert ved at beløpet fastsettes i forskrift.»

Det sentrale her er altså at tariffens størrelse blir standardisert, ikke at det innføres en hjemmel. Det er altså klart at slik hjemmel for ileggelse av slikt gebyr allerede forelå. Dette er også klart forutsatt til høringsdokumentet for bestemmelsen.

Retten er på denne bakgrunn kommet til at Glitre Energi Nett AS har hjemmel for innkreving av gebyr for avlesning av manuelle målere ved fysisk oppmøte.

Før 1. februar 2021 følger hjemmelen av at den manuelle kontrollen er en særskilt tjeneste etter kontrollforskriften § 17-6.

Etter 1. februar 2021 følger hjemmelen for å ilegge gebyret direkte av kontrollforskriften § 17-9, som lyder:

«Nettselskapet kan fastsette tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. Dette gjelder kun der manglende fjernavlesing skyldes forhold på kundens side.

Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år.»

Retten viser at kun kan fastsettes en tariff etter § 17-9 hvor «manglende fjernavlesing skyldes forhold på kundens side». For ordens skyld bemerker retten at dette gjelder tilfeller som i vår sak, hvor det er gitt fritak på bakgrunn av forhold ved kundens side.

Er gebyrets størrelse innenfor hva Glitre Nett AS kan kreve?

Saksøkte har også gjort gjeldende at det ilagte gebyret på 2 000 kroner er for høyt og i strid med hva som kan ilegges.

Det følger av kontrollforskriften § 17-6 at ved tariffer for særskilte tjenester, skal tariffene reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.

Retten har innledningsvis gjort rede for hvordan Glitre Energi Nett AS har fastsatt avlesningsgebyret.

Retten viser for det første til at avlesningsgebyret er likt for alle kunder som ikke har fått installert AMS-måler med kommunikasjonsmodul. Glitre Energi Nett AS har spesifisert kostnadene, som ikke kan sies å være uforholdsmessig høye totalt sett.

Videre inkluderer ikke avlesningsgebyret som er fastsatt driftskostnader til blant annet IT-drift, HR, vedlikehold av målere og andre overhead-kostnader i selskapet. Slike kostnader inngår som en del av nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar, og skal derfor dekkes gjennom den ordinære nettleien.

Retten kan heller ikke se at den timesprisen som er lagt til grunn, eller øvrige forutsetninger for gebyrets størrelse, herunder at antallet minutter arbeid som må påregnes per målepunkt, kontrollen som utføres er i strid med kontrollforskriften.

Retten er etter dette kommet til at gebyret på 1 600 kroner eks mva som er innkrevd ikke omfatter mer enn kostnadene forbundet med avlesningen.

Etter rettens syn underbygges dette også av at det i den nye forskriften er fastsatt en fast tariff på 1 500 kroner eks mva, altså kun 100 kroner lavere enn hva Glitre Energi Nett AS tidligere har krevd. Dette underbygger at kravet på 1 600 kroner er innenfor hva som kan kreves.

Retten bemerker at innkreving av gebyret i sin helhet forutsetter at manuell kontroll gjennomføres. Glitre Energi Nett AS har fremlagt dokumentasjon på at kontrollen ble gjennomført i januar 2020, selv om faktura først ble sendt ut i juni 2019. Det underliggende kravet om innbetaling av gebyret er derfor i behold.

Retten er etter dette kommet til at Glitre Energi Nett AS kan innkreve gebyret som er fastsatt i henhold til hva som er innkrevd, altså 1 600 kroner med tillegg av merverdiavgift der kontrollavlesningen er gjennomført.

Sakskostnader

Glitre Energi Nett AS har fullt ut vunnet saken, og har i utgangspunktet krav for dekning for sine kostnader for tingretten, med de begrensninger som følger av småkravprosessens særregler, jf. tvisteloven § 20-2 jf. § 20-5 annet ledd første punktum jf. § 10-5.

Glitre Energi Nett AS har imidlertid ikke krevd sakskostnader og dette idømmes derfor heller ikke.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er tett beramming og sykdom.

DOMSSLUTNING

1. Glitre Energi Nett AS har hjemmel til å ilegge avlesningsgebyr overfor .
2. Avlesningsgebyret overfor kan ilegges i henhold til beregningen inntatt i bilag 2 og 3 til Glitre Energi Nett AS' prosesskriv av 25. januar 2021.

Retten hevet

Håkon Ness Ødegården

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.